

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/219/2019
Identifikačné číslo spisu: 6716203002
Dátum vydania rozhodnutia: 18.08.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Vladík
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:6716203002.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletú A. C., narodenú XX. Q. XXXX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica, dieťa rodičov F. P. C., bývajúcej vo I., K. XX, zastúpenej JUDr. Soňou Markovičovou Kissovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Námestie SNP 13 a F. F. C., bývajúceho v B. B., F. XX, zastúpeného JUDr. Andreou Stupárovou, advokátkou so sídlom vo Veľkej Lúke, Novomeského 25, za účasti prokurátora Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici, o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 8 P 6/2016, o dovolaní matky proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 3. apríla 2019, sp. zn. 17 CoP 7/2019, o dovolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Zvolen z 13. septembra 2019, č. k. 8 P 6/2016 - 1321, takto

rozhodol:

Dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 3. apríla 2019, sp. zn. 17 CoP 7/2019 o d
m i e t a.

Konanie o dovolaní proti uzneseniu Okresného súdu Zvolen z 13. septembra 2019, č. k. 8 P 6/2016 -
1321 z a s t a v u j e.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením z 3. apríla 2019, sp. zn. 17 CoP 7/2019 zamietol návrh matky na zrušenie neodkladného opatrenia nariadeného uznesením odvolacieho súdu zo 14. marca 2019, sp. zn. 12 CoPno 1/2019 a rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

2. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala matka maloletej (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie. Matka maloletej mala za to, že v konaní pred Krajským súdom v Banskej Bystrici ako odvolacím súdom došlo k vade uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), lebo nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý

proces. Zároveň došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu vecí v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP na podklade zadovážených dôkazov súdom prvej inštancie, ako aj dôkazov predložených odvolaciemu súdu, resp. k ich nesprávnej interpretácii. S poukazom na uvedené navrhla matka maloletej dovolaciemu súdu, aby uznesenie odvolacieho súdu vo výroku o zamietnutí návrhu matky maloletej na zrušenie neodkladného opatrenia nariadeného odvolacím súdom zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V doplnení dovolania z 12. júla 2019 matka maloletej poukázala na ňou vznesenú námietku zaujatosti, ktorú uplatnila voči celému senátu 17 CoP odvolacieho súdu po vyhlásení rozhodnutia vo veci vedenej pod sp. zn. 17 CoP 7/2019, jeho stručnom odôvodnení a poučení o opravnom prostriedku a opätovne navrhla dovolaciemu súdu, aby uznesenie odvolacieho súdu vo výroku o zamietnutí návrhu matky maloletej na zrušenie neodkladného opatrenia nariadeného odvolacím súdom zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. Otec maloletej vo svojom písomnom vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolaciemu súdu, aby dovolanie odmietol ako neprípustné a priznal mu nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica vo svojom písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP v konaní pred odvolacím súdom nedošlo a ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP nie je vo vzťahu k prejednávanému prípadu relevantne aplikovateľné. Preto navrhol dovolaciemu súdu dovolanie odmietnuť.

5. Okresná prokuratúra Zvolen vo svojom písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že dovolaním napadnuté rozhodnutie nemožno subsumovať pod žiadnu zo zákonom predpokladaných podmienok pre jeho podanie. Navrhla preto dovolaciemu súdu dovolanie ako neprípustné odmietnuť podľa § 447 písm. c) CSP alebo ako nedôvodné zamietnuť podľa § 448 CSP.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 35 CSP] po preskúmaní procesných podmienok prípustnosti dovolania dospel k záveru, že dovolanie nie je procesne prípustné a je potrebné ho odmietnuť. Na stručné odôvodnenie rozhodnutia (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné.

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014).

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP); v danom prípade matka maloletej v dovolaní namietala, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. f) CSP a k nesprávnemu právnemu posúdeniu vecí v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

10. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd vymenovaných v § 420 písm. a) až f) CSP. Spoločným znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Pokiaľ je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je

rozhodnutím vo veci samej ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP irelevantné, či k dovolateľkou namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

11. V danom prípade matka maloletej dovolaním napadla uznesenie, ktorým odvolací súd návrh matky na zrušenie neodkladného opatrenia nariadeného uznesením odvolacieho súdu zo 14. marca 2019, č. k. 12 CoPno 1/2019 - 1005 zamietol. Najvyšší súd Slovenskej republiky už vo viacerých svojich skorších rozhodnutiach (por. 1 Cdo 188/2017, 2 Cdo 96/2017, 3 Cdo 157/2017, 4 Cdo 149/2017, 5 Cdo 77/2017, 6 Cdo 176/2017, 7 Cdo 56/2018, 8 Cdo 83/2017, 5 Obdo 10/2018) dospel k záveru, že rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej len vtedy, ak sa konanie končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia bez toho, aby naň nadväzovala žaloba. Takéto rozhodnutie nevykazuje charakter dočasnosti a predbežnosti poskytovanej meritórnej ochrany vyžadujúcej ďalšie konanie o žalobou uplatnenom procesnom nároku, v ktorom sa vec vyrieši s konečnou platnosťou. Samotné neodkladné opatrenie tak konzumuje vec samu (stáva sa vecou samou). Taká situácia môže nastať v prípade návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia podaných po skončení konania (pri splnení podmienok stanovených § 325 ods. 1 CSP) a v prípade návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia pred začatím konania, ktoré nie sú a nemajú byť nasledované žalobou podľa § 336 ods. 1 CSP (t. j. pri ktorých absentuje bezprostredná väzba na konanie o procesnom nároku uplatnenom na základe žaloby a konanie sa končí samotným rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia).

12. V preskúmvanej veci z obsahu spisu vyplýva, že na súde prvej inštancie sa pod sp. zn. 8 P 6/2016 vedie konanie vo veci samej. Neodkladné opatrenie preto nemôže konzumovať vec samu, o ktorej sa rozhodne až v uvedenom konaní. Dovolaním matky maloletej preto nebolo napadnuté rozhodnutie vo veci samej alebo rozhodnutím, ktorým sa konanie končí.

13. Keďže prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu konštatovaním prípustnosti dovolania v danom prípade do úvahy neprichádza, najvyšší súd dovolanie matky maloletej v zmysle § 420 písm. f) CSP pre jeho procesnú neprípustnosť odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

14. Najvyšší súd následne pristúpil k preskúvaniu dovolania matky maloletej pokiaľ ide o druhý uplatnený dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci, ktorého prípustnosť odôvodnila podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

15. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 1 a ods. 2 CSP).

16. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

17. Podľa § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP. Podľa § 357 písm. d) CSP je odvolanie prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

18. Z citovaných ustanovení vyplýva, že prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým rozhodol o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorú dovolateľka vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP, je vylúčená ustanovením § 421 ods. 2 CSP.

19. Najvyšší súd preto dovolanie matky maloletej v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako procesne neprípustné.

20. V súvislosti s námietkou zaujatosti, ktorú dovolateľka uplatnila voči celému senátu 17 CoP odvolacieho súdu po vyhlásení rozhodnutia vo veci vedenej pod sp. zn. 17 CoP 7/2019, jeho stručnom odôvodnení a poučení o opravnom prostriedku, na ktorú poukázala v doplnení dovolania z 12. júla 2019, najvyšší súd považuje za potrebné pre úplnosť uviesť, že uvedenú vec najvyšší súd ako súd nadriadený vybavil inak dňa 30. apríla 2019 s odôvodnením, že z obsahu námietky je zrejmé, že ako dôvod vylúčenia sudcov senátu 17 CoP Krajského súdu v Banskej Bystrici matka maloletej uviedla okolnosti spočívajúce predovšetkým len v ich procesnom postupe, resp. ich rozhodovacej činnosti, a preto bolo potrebné aplikovať ustanovenie § 49 ods. 3 CSP, podľa ktorého dôvodom na vylúčenie sudcov nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v ich procesnom postupe a v ich rozhodovacej činnosti. V takom prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá a na takéto podanie sa neprihliada (§ 53 ods. 3 CSP).

21. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky bolo dňa 11. decembra 2019 doručené dovolanie matky proti uzneseniu Okresného súdu Zvolen z 13. septembra 2019, ktorým sťažnosť matky proti uzneseniu Okresného súdu Zvolen z 23. mája 2019, č. k. 8 P 6/2016 - 1188 zamietol (výrok I.) a matke oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal (výrok II.). Dovolateľka mala za to, že v konaní pred súdom prvej inštancie došlo k vade uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP, lebo nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Zároveň došlo k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP na podklade zadovážených dôkazov súdom prvej inštancie, ako aj dôkazov predložených odvolaciemu súdu, resp. k ich nesprávnej interpretácii. S poukazom na uvedené navrhla matka maloletej dovolaciemu súdu, aby dovolaním napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

22. Najvyšší súd ako súd dovolací po preskúmaní procesných podmienok prípustnosti dovolania dospel k záveru, že konanie o dovolaní je potrebné zastaviť. Na stručné odôvodnenie rozhodnutia (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné.

23. Podľa § 419 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak to zákon pripúšťa. Prípustnosť dovolania je vymedzená v § 420 a § 421 CSP a upravuje dve skupiny rozhodnutí, pri ktorých je dovolanie prípustné. Prípustnosť dovolania je postavená na preskúmaní rozhodnutí len z dôvodu závažných procesných nedostatkov a v záujme zjednotenia rozhodovacej činnosti súdov. Pri oboch skupinách platí, že dovolanie je prípustné len proti rozhodnutiu odvolacieho súdu. Strana sporu teda dovolaním nikdy nemôže napadnúť rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako to je pri dovolaní generálneho prokurátora (§ 458 CSP).

24. Ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“). Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví. (§ 161 ods. 1, 2 CSP).

25. V tomto prípade dovolanie smeruje proti právoplatnému rozhodnutiu súdu prvej inštancie, ktoré nie je spôsobilým predmetom dovolania v zmysle § 419 CSP.

26. Z vyššie uvedeného vyplýva, že Najvyšší súd Slovenskej republiky nie je funkčne príslušný na rozhodnutie o dovolaní smerujúcemu proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie a nie je tu ani iný príslušný súd, príp. orgán, ktorý by bol na prejednanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku príslušný a ktorému by bolo možné vec postúpiť.

27. Vzhľadom k tomu, že nedostatok funkčnej príslušnosti súdu je neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, najvyšší súd konanie o dovolaní dovolateľky podľa § 161 ods. 2 CSP v spojení s § 438 ods. 1 CSP zastavil.

28. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania nemusí dovolací súd v uznesení, ktorým bolo dovolanie odmietnuté alebo ktorým bolo konanie o dovolaní zastavené, odôvodňovať (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.